K. surma ja hukati Tallinnas 3. VI 1570. Tema vend viidi vangistatuna Turgu ja vabastati hiljemini herts. Karli palvel. Teade, herts. Karl olevat pahane olnud K.-i hukkamise pärast, on põhjust annud arvamisele, nagu oleks herts. Karl olnud segatud K.-i salasepitsusisse, mis arvamine nähtavasti on aluseta.

E. Seraphim, Der Feldoberst K. K.u. seine Zeit (1897); F. Ödberg, Om K. K. Kon. Erik XIV:s och Johan III:s krigsöfverste (1899); W. Tawaststjerna, Pohjoismaiden viisikolmattavuotinen sota (1918—20); Th. Annerstedt, Svenska väldet i Livland 1564—70 (1877). *A. R. C.*

KURVITS, Hans, kolonel-leitnant, Vabadussõja tegelane, sünd. 2. V 1887 Tartumaal Saadjärve v.; astus a. 1911 Tartu ülikooli õigusteaduskonda ja jätkas aa. 1920—25 oma õpinguid samas teaduskonnas. — Olles aa. 1915—17 osa võtnud ilmasõjast Vene sõjaväes, ilmus K. juunis 1917 I Eesti jalav. rügementi teenistusse ja tõusis auastmeis märtsis 1918 kolonel-leitnandiks. Nov. 1918 määrati K. Tartu linna ja maakonna kaitseliidu ülemaks, dets. s. a. Viljandi vabatahtl. pataljoni formeerijaks ning ülemaks ja veebr. 1919 2. jalav. rügem. ülemaks. Vabadussõja lõpupäevil nimetati K. 1. diviisi ülema abiks ja teenis 1920—21 rahuoludele üleminekul jällegi 2. ja 7. rügem. ülemana. Nov. 1922 määrati K. äsja-formeeritud piirivalve valitsuse ülemaks. 1924. a. novembris oli K. Fr. Akeli (vt.) kabinetis õige lühikest aega sõjaministriks ja siirdus selle järel tagasi endisele kohale. — Vabadussõja heitlusis oma väeosa juhtimisel kui ka hiljemini piirivalve organiseerimisel on K.-il tähelepandavaid teeneid.

Sõjaministeeriumist j. m. saadud andmed. *T.*

KUUSIK, Timotheus, kooli- ja kirjamees, sünd. 24. XII 1862 Muhus Hellamaal Lalli külas vabadiku pojana, lõpetas Tartu õpet. seminari a. 1882, oli a. 1882—92 õpetajaks Arukülas Harjumaal ning alates 1892. a. Tallinna koolides. Praegu (1927) töötab sealsamas mitmes keskkoolis eesti k. õpetajana. K. on tuntud seltskonnategelane ja teotsenud tõlkimisega ja sõnumite saatmisega »Postimehele«, »Valgusele«, »Olevikule« j t. Tema tähtsam teos on »Vene-Eesti ja Eesti-Vene sõnaraamat« (I tr. Tallinnas, 1903, 960 lk., II tr. 1914, 896 lk.). K. on ilmutanud ka hulga lühemaid jutukesi ja mõningaid laule ajalehis, pühadealbumeis ja kalendrisabades, hulga lasteraamatuid, tõlkinud rea teoseid vene keelest, mis on ilmunud eriraamatutena kui ka ajakirjanduses. — K.-u osa venestusaja sündmustikus, eriti ühenduses Grenzsteini nimega, on eriviisil hinnatud.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

KÄRNER, Jaan, kirjanik, sünd. 15 V 1891 Tartumaal Rõngu klk. Kirepi v. väiketaluomaniku pojana, alghariduse sai Uderna ministeeriumikoolis, õppis peale seda Tartus edasi, et gümnaasiumi astuda, kuid oli 1907. a. sunnitud tagasi isatallu asuma; oli 1910—11 »Virulase« toimetuse liige, õppis 1911—12 talvel Moskvas Šanjavski nimelise eraülikooli ajaloo-osakonnas, valmistus selle järel Tartus küpsuseksami vastu, mis jäi õiendamata; oli siis »Tallinna Kaja« ning paaril korral Viljandis »Sakala« toimetuse liige; võttis aktiivselt osa politilisest elust, oli sotsialistide-revolutsionääride partei juhtivamaid tegelasi, Eesti töörahva nõukogude täidesaatva komitee põllumajandusosakonna juhataja enamlaste võimuloleku ajal 1917. a. lõpul ja 1918. a. alul, Ajut. Maanõukogu ja Asutava Kogu liige; töötas toimetuse liikmena ja toimetajana ühtlasi »Töö Lipu«, »Eesti Teataja«, »Võitluse« ja »Töö Hääle« toimetuses. K. on noorema sugupõlve produktiivsemaid kirjanikke. Ta on avaldanud seni 5 luuletuskogu: »Tähtede varjud« (Tartus, 1913), »Maises ringis« (Tartus, 1919), »Aja laulud« (Tallinnas, 1921), »Lõikuskuu« (Tartus, 1925), »Õitsev sügis« (Tartus, 1926), ning pikema lüürilise romaani värssides »Bianka ja Ruth« (Tartus, 1923), ja värssides komöödia »Kangelane« (Tartus, 1924); algupärast proosat: »Kõigest tugevam«, novell (Tall., 1920), »Inimene ilma eluloota«, romaan (Tartus, 1923), »Ainus idealist«, komöödia (Tall., 1922); kirjanduskriitilist: »Lehed tuulde« (Tartus, 1924) ja »Eesti uuemad luuletajad« (Tartus, 1925); ajaloolist ja kultuurajaloolist: »Talurahva vabastamine Eestimaal« (Tall., 1916), »Eesti näitelava 19. aastasajal« (Tall., 1923), »Ärkamisaegne Eesti ühiskond« (Tartus, 1924) ning »Estoonia kuuskümmend aastat . . .« (Tall., 1925); tõlkeid: Theodor Fontane »Abielurikkuja« (1913), Fr. v. Schilleri »Röövlid« (Tartus, 1923), »Wilhelm Tell« (Tartus, 1924), Tehhovi »Kaštanka« (Tartus, 1923), »Kingsepp ja paharet« (Tartus, 1923), J. W. Goethe »Noore Wertheri kannatused« (Tartus, 1926), »Edda«, kogu vana Islandi jumalate kangelaste lugusid (Tartus, 1924). K. on varakult hakanud kirjutama: esimene luuletus ilmus »Õiguse« lisas a. 1908, nr. 11, kuna proosat oli ilmunud juba 1906. a. Vaatamata mitmekesisele kirjanduslikule tegevusele pälvib K. peatähelepanu just luuletajana. Ta luuletaja-sünd on olnud aeglane. Alates »Tähtede varjudega«, noore luuletaja jäljendusliku ning abitu raamatuga, kandes eneses Noor-Eesti esteetide verd, on K. alles »Lõikuskuus« ning »Õitsevas sügises«, mis kogud ilmusid 1925—26, võitnud täie tunnustamise. Nendes luuletuskogudes on tul-